

Umsögn framkvæmdastjóra frístundamiðstöðva skóla- og frístundasviðs við tillögum um aðlögun elstu barna leikskóla að skóla- og frístundastarfi „ágústfrístund“

Framkvæmdastjórar frístundamiðstöðva fagna allri umræðu er varðar hag barna og ungmenna og hvernig hægt er að efla og bæta þjónustu borgarinnar er tengist leikskóla-, grunnskóla- og frístundastarfi. Í því sambandi er einn mikilvægur þáttur hvernig hægt er með besta móti að aðlaga elstu börn leikskóla að nýju umhverfi sem mætir þeim þegar þau fara frá leikskóla yfir í grunnskóla og frístundaheimili. Framkvæmdastjórar hafa hins vegar ýmsar athugasemdir við þær hugmyndir og útfærslur sem koma fram í skýrslu starfshóps um aðlögun elstu barna leikskóla í ágústfrístund og grunnskóla.

Út frá faglegu sjónarmiði velta framkvæmdastjórar þeirri spurningu upp hvort fyrirkomulag sem lagt er upp með í úttektinni sé börnunum fyrir bestu og hvort þetta sé góð leið að aðlögun fyrir börnin í nýju umhverfi og skóla- og frístundastarfi. Skýrslan tekur ekki að okkar mati nógu vel á því hver sé faglegur ávinningur að þessu fyrirkomulagi. Velta má þeirri spurningu upp hvort þessi tillaga sé einungis kerfislæg einföldun og hagkvæmni frekar en fagleg. Að okkar mati kemur ekki skýrt fram hver sé faglegi ávinningurinn að þessu fyrirkomulagi. Um er að ræða viðkvæman tíma í lífi barnanna og því þarf að vanda mjög til verka til að aðlögunin gangi vel eftir. Ef barn upplifir aðlögun á neikvæðan hátt getur það haft áhrif á líðan barnsins í skóla- og frístundastarfi í framhaldi.

Í skýrslunni kemur fram hvernig til hefur tekist hjá þeim sveitarfélögum sem eru að bjóða upp á „ágústfrístund“ fyrir elstu börn leikskóla. Ekki er hins vegar gerður samanburður gagnvart þeim sveitarfélögum sem ekki eru með þetta fyrirkomulag. Benda má á að þessi sveitarfélög bjóða börnum í öðrum til fjórða bekk ekki upp á þjónustu á þessum tíma. Reynsla okkar hefur sýnt að mörg börn á þessum aldri þurfa nauðsynlega á þessari þjónustu að halda, sérstaklega börn sem þurfa sértæka þjónustu eða börn sem ekki hentar annars konar frístundaþjónusta t.d. hjá íþróttafélögum. Velta má upp þeirri spurningu hvort foreldrar eldri barna í ofangreindum sveitarfélögum séu ánægð með það að ekki sé verið að veita frístundaheimilisþjónustu fyrir þann aldurshóp. Í úttektinni er í raun verið að leggja til að taka upp viðbótarþjónustu fyrir elsta árgang leikskóla án þess þó að það bitni á þeirri þjónustu sem fyrir er. Slíkt teljum við vera hæpna hugmyndafræði sérstaklega út frá ýmsum praktískum sjónarhornum.

Neðangreindar ábendingar lúta að praktískum atriðum:

- Mönnunarvandi frístundaheimil í ágúst er mikill fyrir börn í 1.-4. bekk og því er erfitt að bæta við heilum árgangi barna sem ekki áður hafa sótt skóla- eða frístundastarf á sama tíma. Frístundaheimilin hafa verið að glíma við biðlista í ágúst. Í nokkrum borgarhlutum voru biðlistar allt sumarið sem ekki náðist að leysa.
- Mönnun á að miklu leyti að koma frá leikskólum og grunnskólum. Stóra spurningin er sú hvort raunhæft sé að sú mönnun sé alltaf tryggð? Ef ekki hver ber ábyrgð á þeirri stöðu sem upp gæti komið?
- Starfsfólk á að koma frá þremur mismunandi vinnustöðum, jafnvel fleirum, og eiga þeir að bera ábyrgð á viðkvæmum hópi barna og sinna aðlögun þeirra í grunnskóla. Slíkt fyrirkomulag krefst mjög góðs undirbúnings og gæti reynst þrautin þyngrri miðað við það álag sem er í dag út í starfseiningunum.
- Verið er að ganga út frá að það séu frístundafræðingar á öllum frístundaheimilum, en svo er ekki reyndin. Frístundafræðingur er staða sérfræðings sem vinnu með börnum en í starfslýsingu hans er ekki að finna ábyrgð um stjórnun. Þau sem velja að vera í stöðu frístundfræðings eru að velja það starf til að vera ekki í stjórnun. Það er því hæpið að ætla að setja stjórnunarhlutverk á óreynda stjórnendur við að innleiða nýtt og krefjandi verkefni.
- Forstöðumenn frístundaheimila eru á þessum tíma í ágúst að klára orlofið sitt, sumir eru komnir til baka en aðrir ekki. Forstöðumenn eru að ráða inn fjölda starfsfólks til að sinna vetrarstarfi frístundaheimila, halda utan um innritun barna og halda úti daglegum rekstri sumarfrístundaheimilis. Á flestum stöðum í Reykjavík er uppbókað þessar vikur. Forstöðumenn geta illa bætt á sig stjórnun og innleiðingu á öðru verkefni og verið til staðar og stutt frístundafræðing eða misst frístundafræðing, fagmenntaðan starfsmann úr starfi með börnum sem nú þegar eiga skv. reglum um frístundaheimil rétt á plássi.
- Erfiðara getur reynst að senda starfsfólk frístundaheimila í orlof því í sumum tilfellum er fastráðið starfsfólk að taka út orlof í ágúst eftir því sem hentar. Nú þegar er flókið að takast á við styttingu vinnuvikunnar og 30 daga orlof og það hefur haft áhrif á starfssemina.
- Erfitt getur reynst að finna húsnæði í skólunum fyrir starfsemi því þessi starfsemi er viðbót við þá starfsemi sem fyrir er í frístundaheimilum á þessum tíma. Benda má á að starfsfólk grunnskóla er að koma til vinnu á þessum tíma eftir sumarleyfi og í dag hefur á sumum stöðum reynst erfitt að finna leiðir að halda börnum í starfi inn í skólabyggingum á sama tíma og starfsfólk skóla er að undirbúa veturinn í skólastarfi. Skýrslan tryggir ekki að ágústfrístund eigi að vera rekin í skólahúsnæði.
- Eiga öll börn að ljúka skólavist í leikskóla í júlí eða má velja að vera áfram í leikskóla í ágúst? Verður það val foreldra? Það er mun ódýrara að greiða leikskólagjöld heldur en fyrir frístundaheimili að sumri.
- Vangaveltur eru uppi um sjálfstætt starfandi leiksskóla og grunnskóla. Ekki virðist hafa verið hugsun um hvernig útfæra á það. Eiga sjálfstætt reknir skólar að bjóða upp á ágústfrístund? Fylgir leikskólastarfsfólk borgarinnar þangað inn? Það sama á við um starfsfólk sjálfstætt rekinna leikskóla, koma þeir með börnum yfir í ágústfrístunda borgarinnar?
- Skoða þarf vel boðvald borgarinnar varðandi að setja starfsfólk sem að hefur ráðið sig við einn kostnaðarstað yfir til annars stjórnanda þegar það kemur að ábyrgð og skyldum og kjarasamningum.

Hugmyndin á ágústfrístund er góðra gjalda verð en við teljum mikilvægt að þessi hugmyndafræði væri betur útfærð og sett í samhengi við fleiri þætti frístundaheimilisstarfsins. Velta má upp þeirri spurningu hvort bjóða ætti elsta stigi leikskóla að koma strax í sumarfrístund í upphafi sumars og

hvort sú hugmyndafræði gæti reynst betur fyrir börnin. Þessi tillaga kallar þó á fleira starfsfólk en þá væri mögulega hægt að bjóða upp á faglegra starf og heilsársráða fleira starfsfólk inn á frístundaheimilin en fyrir er í dag. Aðlögun leikskólabarna yfir í skóla- og frístundastarf hefst víðast strax að hausti á lokaári. Það samstarf hefur verið farsælt milli leik- grunn og frístundastarfs. Mikilvægt er að taka samtal við þá sem að því hafa staðið hvað varðar þróun og breytingar.

Þegar fara á af stað í eins stórar breytingar og ágústfrístund ávarpar er mikilvægt að vinna alla þá vinnu í samstarfi og samtali við hagsmunaaðila. Það virðist ekki hafa verið gert. Hafa þarf samráð við foreldra, börn, starfsfólk, háskólasamfélagið og fleiri og leggja fram gögn sem að hægt er að mynda sér marktæka skoðun út frá. Það skortir mikið upp á að skýrslan ávarpi grundvallarspurningar eins og velferð barnsins.

Eins og fram kemur hér að ofan er margt sem huga þarf að gagnvart „ágústfrístundinni“. Við teljum að ekki sé lagt upp með sannfærandi plan hvorki hvað varðar faglegar forsendur né praktískar.

Fyrir hönd frístundamiðstöðva

Reykjavík, 22.mars 2023

Atli Steinn Árnason framkvæmdastjóri Brúarinnar

Guðrún Kaldal framkvæmdastjóri Tjarnarinnar

Helgi Eiríksson framkvæmdastjóri Miðbergs

Haraldur Sigurðsson framkvæmdastjóri Kringlumýrar